

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Sola kommune

For 2020

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Sabina Leto (Økonomisjef - Sola kommune)**

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker av varer og tjenester. Sola kommune tilhører offentlig sektor, og må ta ansvar for å stille etiske krav til våre egne leverandører og samarbeidspartnere.

Å stille etiske krav handler om å respektere grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter.

Økt globalisering av varehandelen har medført at det er vanskeligere for oppdragsgiver å ha kontroll på leverandørkjeden. Konsekvensen kan blant annet være større risiko for brudd på menneskerettigheter.

Lov om offentlige anskaffelser (LOA) § 5 gir føringer for hvordan oppdragsgivere skal forholde seg til menneskerettigheter i offentlige anskaffelser. Den krever blant annet at offentlige oppdragsgivere skal ha «(...) egnede) rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike.».

Da Sola kommune i 2017 inngikk som medlem i Etisk handel Norge (den gang kalt «Initiativ for Etisk Handel»), ga vi vår tilslutning til deres vedtekter og prinsipperklæring. Etisk handel er handel som ivaretar og fremmer arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og miljøforhold i globale leverandørkjeder. Medlemskap hos Etisk Handel Norge vil derfor være i tråd med kommunens visjon «Ansvar for hverandre», og kommunens verdier; raushet, mestring og mot. Vi skal som idag, fortsette arbeidet fremover for å stanse brudd på menneskerettighet ved å ta vårt ansvar.

Lovverket vil i kombinasjon med kommunens visjon og verdier danne en rettesnor for kommunens strategiske valg. Når det gjelder etisk handel innebærer dette at det stilles krav til de kommersielle aktørene kommunen handler med i forhold til hvordan varene er produsert, slik man forhindrer at useriøse aktører får tildelt kontrakter.

Det overordnede målet er at krav om etisk handel skal stilles i anskaffelser der det blir vurdert risiko for brudd på nasjonal lovgivning og relevante internasjonale standarder knyttet leveransen. Dette skal gjøres for å fremme menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og ansvarlig handel.

Sola kommune har implementert krav til etisk handel ved offentlige anskaffelser gjennom sine standardkontrakter. Vilåarene som stilles her vil være viktige for å få gjennomført etisk handel i hele leverandørkjeden. Samtlige rammeavtaler som inngås skal være gjenstand for risikovurdering etter gitte fastlagte kriterier.

I nylig vedtatt innkjpstrategi for Sola kommune (Innkjpstrategi 2021-2024), er også arbeidet med etisk handel spesifikt nevnt som et fokusområde for innkjøp/anskaffelser.

Om virksomheten:

Navn:

Sola kommune

Antall ansatte:

1 879

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

1 054 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

3

Hvilke varer som omfattes:

Renholdsprodukter (interkommunal avtale - Stavanger/Sandnes/Sola/Randaberg kommune).

Robustboliger/småhus

Mobilitetspakken

Antall leverandører:

3

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

133 000 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Paul Rune Svelland

Stilling: Rådgiver - Innkjøp og kontrakt

Epost: paul.rune.svelland@sola.kommune.no

Telefon: 934 81 641

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2017

“Å stille etiske krav handler om å respektere grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Risikovurdering av kommunens nye rammeavtaler	Innkjøp og kontrakt foretar fortløpende gjennomgang av rammeavtaler med henblikk på behovet for etisk handel. I alle vareanskaffelser er det nå innført vilkår knyttet til etisk handel som fast standard.
Bygge kompetanse i etisk handel for Innkjøp & kontrakt	I rapporteringsåret har ingen deltatt på kurs/kompetanse i regi av Etisk Handel Norge. Covid19 har også medført at de jevnlige statusmøtene, hvor bl.a etisk handel har vært tema, har dessverre blitt redusert. Se forøvrig mål/aktivitet for kommende år.
Hovedansvarlig for etisk handel i kommunen skal holde seg oppdatert på hva som skjer hos Etisk Handel Norge.	I 2020 har det vært endring i staben hos innkjøp og kontrakt. Hovedansvarlig gikk over i ny stilling, og ny ansvarlig ble ikke umiddelbart utpekt. De øvrige i teamet har likevel hatt fokus på fagområdet, og gjennomført anskaffelsene iht til de planer som var iverksatt mtp på etisk handel.
Fortløpende oppfølging av eksisterende rammeavtaler	Innkjøp og kontrakt foretar fortløpende gjennomgang av eksisterende rammeavtaler. Nytt innkjøpssystem har også funksjoner innebygd som kan tilpasses mtp på enda bedre oppfølgingsrutiner (eks. vis påminnelser og sjekklister for å holde fokus temaet på etisk handel).
Ved høyrisikoanskaffelser skal etiske krav benyttes både som kvalifikasjonskrav og kontraktskrav	Etiske krav er tatt med som kontraktskrav i høyrisikoanskaffelser.
Ved høyrisikoanskaffelser skal egenrapporteringsskjema benyttes og om nødvendig skal det gjennomføres oppfølgingssamtale med leverandøren.	I forkant av en konkurranseutlysning ble det sendt forespørsel til 3 potensielle leverandører. Leverandørene ble da bedt om å rapportere deres vurdering av leverandørkjedene innen bransjen renholdsprodukter, samt redegjøre for en risikovurdering sett i lys av ILOs kjernekonvensjoner. 2 av 3 leverandører besvarte henvendelsen innen angitt tidsfrist.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter

Nye rammeavtaler/kontrakter som konkurranseutsettes i løpet av året, skal være gjenstand for risikovurdering

Oppfølging av eksisterende rammeavtaler

Etisk handel skal stå på agenda for statusmøtene som blir gjennomført. Dette for å gi økt fokus på temaet knyttet til menneskerettigheter

Kommunen utnevner ny hovedansvarlig for etisk handel.

Ved høyrisikoanskaffelser skal egenrapporteringsskjema benyttes og om nødvendig skal det gjennomføres oppfølgingsamtale med leverandøren. Krav til etisk handel skal være del av kontraktsgrunnlaget.

Bygge kompetanse på fagfeltet - gjerne gjennom løsninger som webinar eller lignende i regi av Etisk Handel Norge.

Nye tekniske løsninger i innkjøpssystem skal implementeres, slik at hver innkjøper skal måtte ta standpunkt til bruk av kontraktsvilkår for etisk handel. En slik løsning vil bidra til at fokuset på etisk handel blir løftet høyere opp i bevisstheten til hver enkelt innkjøper.

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Etisk handel er forankret i "Innkjøpsstrategi 2021-2024 Sola kommune" som ble vedtatt i Administrasjonsutvalget i sak 28/2020 den 01.12.2020.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Mål/ aktiviteter for rapporteringsåret følger av årsrapporten for 2019. Det er utarbeidet en strategi for etisk handel.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Etisk handel er med som eget punkt under særskilt fokusområde i Innkjøp & kontrakt.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Øyvind Lie har tidligere vært hovedansvarlig for det strategiske arbeidet knyttet til etisk handel i Sola kommune. I 2020 gikk han over i ny stilling, og i den forbindelse ble ikke hovedansvaret videreført til ny person.

For 2021 er det besluttet at Lise Gro Bjørnsen tiltrer som hovedansvarlig f.o.m februar. Hun er godt kjent med arbeidet til Etisk Handel Norge, og har tidligere hatt dette hovedansvaret internt i kommunen.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Etisk handel har de siste årene vært godt forankret hos team Innkjøp og kontrakt. Vi har en klar målsetting om at dette skal stå høyt på dagsorden i forbindelse med anskaffelser.

Den årlige risikovurderingen gjøres i plenumssamling i teamet, hvor hovedansvarlig har det faglige ansvaret. I samråd med teamets medlemmer plukkes det ut anskaffelser som blir ansett som risikoanskaffelser. Den enkelte innkjøper er selv ansvarlig for den videre oppfølgingen av sin anskaffelse, hjulpet av den hovedansvarlige.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

Innkjøp og kontrakt har ikke deltatt på kurs i regi av Etisk Handel Norge i 2020, men har benyttet fagpersoner, medlemsider og informasjonsmateriell i forbindelse med utarbeiding av konkurransegrunnlag.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Opplæring og/ eller kompetansehevende tiltak blir fortløpende vurdert.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Risikokartleggingen starter med et teammøte der man konstaterer en generell bakgrunnsforståelse hos samtlige deltakere. Dersom det er case/tilfeller innen etisk handel, som vi ser er av relevant informasjon for våre anskaffelser, blir det gjenstand for diskusjon.

Deretter benyttes kilder vi har fått oppgitt av Etisk Handel Norge for å identifisere de områdene hvor risikoen anses for å være størst. I hovedsak er benyttes "List of goods produced by child labor or forced labor" og Difis fagsider om offentlige anskaffelser. Ut fra risikokartleggingen kommer vi frem til hvilke anskaffelser vi bør følge opp, og tar en vurdering i forhold til hvordan de etiske krav skal benyttes - som del av kvalifikasjonskrav og/eller kontraktvilkår.

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktvilkår
Renholdsprodukter (interkommunal anskaffelse)	Rammeavtale	1	Nei	Ja	Ja
Robustboliger/småhus	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Mobilitetspakken	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

På rammeavtale knyttet til renholdsprodukter er malen til Etisk Handel Norge (tidl IEH) benyttet. Denne ble signert av daglig leder hos valgt leverandør. På de 2 øvrige anskaffelsene er det benyttet vilkår knyttet til etisk

handel som standardtekst i kontraktsgrunnlaget.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

For rapporteringsåret 2020 er det ingen enkeltprodukter som har vært gjenstand for kontraktsoppfølging. Bakgrunnen skyldes del bemannings situasjon internt i team innkjøp og kontrakt og covid19.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

For rapporteringsåret 2020 har det ikke vært konkrete oppfølgingstiltak i regi av Sola kommune. Bakgrunnen skyldes del bemannings situasjon internt i team innkjøp og kontrakt og covid19.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Ingen

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Vi opplever i stor grad av leverandørene støtter og ønsker å bidra til overholdelse av de etiske krav som stilles. Noen bransjer/ leverandører viser større modenhet, innsikt og ikke minst evne til ta tak i de problemstillinger som blir løftet opp i diskusjoner rundt etisk handel.

Vår hovedutfordring har vært å få iverksatt tiltak/oppfølging av de etiske krav vi har stilt i kontrakter. Dette er et fokusområde som vi ser må løftes opp, og bli tatt tak i inn i år 2021 og i årene fremover.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Nei

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

2020 har vært et spesielt år med både covid-19, og kapasitetsutfordring hos Innkjøp og kontrakt. Det er nå tatt opp igjen en plan om jevnlig statusmøter, hvor etisk handel vil være del av agendaen.

I de tilfeller vi blir bedt på råd om vareanskaffelser som utføres av andre bestillere i kommunen, skal temaet om etisk handel diskuteres. Dersom temaet blir satt på dagsorden i forkant av alle anskaffelser med innslag av varehandel, vil dette bidra til å øke bevisstheten rundt viktigheten av etisk handel.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Sola kommune kommuniserer eksternt ved å legge denne rapporten ut offentlig. Forøvrig er kommunens medlemskap gjort kjent via Etisk Handel Norge sin nettside.

Kontakt:

Sola kommune

Paul Rune Svelland

paul.rune.svelland@sola.kommune.no

934 81 641